

VII. Streszczenie w języku polskim

Centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego, to zaburzenia pracy zmysłu słuchu wynikające z nieprawidłowości na poziomie Ośrodkowego Układu Nerwowego, przy prawidłowej budowie i pracy jego części obwodowej, które obejmują szeroki zakres objawów. Problemy mogą objawiać się trudnościami ze zrozumieniem rozmowy w hałasie, odbiorem prostych poleceń, problemami artykulacyjnymi i językowymi. Objawy te mają niekorzystny wpływ na zdolności komunikacyjne, osiągnięcia szkolne i funkcjonowanie społeczne dzieci. Centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego leżą u podstaw zaburzeń językowych. Celem głównym pracy jest ocena centralnego przetwarzania informacji słuchowych i kompetencji językowych u dzieci z diagnozą SLI - specyficznych zaburzeń językowych oraz u dzieci z porodów przedwczesnych. Za cele szczegółowe postawiono analizę i ocenę występowania, stopnia nasilenia i charakteru zaburzeń językowych u dzieci z SLI i wcześniaków oraz zależności pomiędzy wynikami w testach przetwarzania słuchowego a wynikami w TRJ (Teście Rozwoju Językowego) uzyskanymi przez dzieci z SLI i dzieci z porodów przedwczesnych w stosunku do prawidłowo rozwijających się rówieśników. Oceniano również czynniki okołoporodowe mogące prowadzić do zaburzeń językowych i słuchowych u wcześniaków.

Badania przeprowadzono w grupie 150 dzieci, która składała się z trzech podgrup: 50 dzieci ze stwierdzonym SLI w wieku 5 do 10 lat, 50 dzieci z porodów przedwczesnych w wieku 5 do 10 lat oraz grupy kontrolnej, którą stanowiło 50 prawidłowo rozwijających się dzieci w tym samym przedziale wiekowym. Bateria przeprowadzonych badań składała się z: wywiadu z rodzicami lub opiekunami dziecka, Testu Rozwoju Językowego TRJ, słuchowych potencjałów wywołanych związanych z wydarzeniem poznawczym (Audio CERP), Screeningowego Audiometru Tonalnego SAT II.

Dzieci z SLI i wcześniaki wypowiadają pierwsze słowa, zdania i samodzielne wypowiedzi ze znacznym opóźnieniem w stosunku do prawidłowo rozwijających się rówieśników. Stwierdzono istotne wydłużenie wszystkich składowych Audio CERP, w szczególności komponenty P3, dłuższy czas reakcji na bodziec i niski wskaźnik prawidłowych odpowiedzi na bodziec celowany w dwóch badanych grupach. Dzieci z SLI i wcześniaki uzyskały niższe wyniki w kwestionariuszu SAT II. Wyniki TRJ świadczą, że dzieci z porodów przedwczesnych wykazują znaczne deficyty w rozwoju językowym, a najniższa punktacja dotyczyła skali TRJ Gramatyka – powtarzanie zdań. Wykazano

korelacje pomiędzy czynnikami okołoporodowymi (niska masa urodzeniowa, krótszy czas trwania ciąży, hiperbilirubinemia, niedotlenienie) a niższymi wynikami TRJ w grupie wcześniaków. Największe zależności pomiędzy wydłużeniem komponenty P3 Audio CERP a niskimi wynikami w TRJ w obu grupach dotyczą umiejętności powtarzania i rozumienia zdań. Otrzymane wyniki pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków:

1. Wydłużenie latencji komponent potencjałów związanych z wydarzeniem poznawczym modalności słuchowej świadczy o nieprawidłowościach w procesach analizy i przetwarzania informacji u dzieci z SLI i wcześniaków.
2. Centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego występują u większości dzieci z diagnozą SLI i pacjentów z porodów przedwczesnych.
3. U dzieci z porodów przedwczesnych występują znaczne deficyty we wszystkich podsystemach języka. Największe problemy dotyczą ekspresji i produkcji mowy.
4. Korelacja nieprawidłowych wyników w testach przetwarzania słuchowego i potencjałów słuchowych z wydarzeniem poznawczym z niskimi wynikami w Teście Rozwoju Językowego u dzieci z SLI i wcześniaków może świadczyć o tym, że zaburzenia przetwarzania słuchowego są jednym z patomechanizmów zaburzeń językowych u badanych dzieci.
5. Charakter zaburzeń językowych u dzieci z porodów przedwczesnych jest podobny jak w grupie pacjentów z SLI, co może potwierdzać hipotezę, że wcześniactwo jest czynnikiem ryzyka SLI.
6. Niska masa urodzeniowa, krótszy czas trwania ciąży, niedotlenienie oraz występowanie hiperbilirubinemii są czynnikami wpływającymi na występowanie deficytów w rozwoju językowym wcześniaków.
7. Wydłużenie latencji załamka P3 u wcześniaków obciążonych niedotlenieniem i hiperbilirubinemią wskazuje na wpływ tych czynników na występowanie deficytów w zakresie przetwarzania słuchowego u tych dzieci.
8. Niższe wyniki w Teście Sprawności Językowej oraz SAT II u dzieci z porodów przedwczesnych w stosunku do pacjentów z SLI mogą świadczyć o wpływie czynników okołoporodowych na rozwój umiejętności językowych i słuchowych.
9. Badanie słuchowych potencjałów wywołanych z wydarzeniem poznawczym może być cennym uzupełnieniem procedury diagnostycznej u dzieci ze specyficznymi zaburzeniami rozwoju językowego i wcześniaków.